

FÖRSVARsutskottets utlåtande 4/2006 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2005

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 5 april 2006 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2005 (B 4/2006 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att försvarsutskottet ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- äldre avdelningsstabsofficer Kari Aapro, försvarsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Regeringsprogrammets utfall

Enligt inkommen utredning höll man under 2005 uppsikt över hur statsrådets principbeslut från 2003 om trygghet av samhällets livsviktiga funktioner och den anknyttande strategin följts, gjorde en evaluering av hur strategin börjat genomföras och företog förberedande åtgärder för en uppdatering av den. Inom den nationella beredskapen utökades det tväradministrativa samarbetet bl.a. genom nyinrättade kompetenscentrum för bekämpning av biologiska och kemiska hot. Utskottet understryker vikten av att dessa centrum kommer upp i full kapacitet med det snaraste för att, om så behövs, kunna betjäna hela statsförvaltningen särskilt i krissituationer.

När det gäller det EU-interna samarbetet kring försvarsmateriel, ser utskottet det som angeläget att alla centrala producentländer deltar i uppförandekodexen avseende konkurrensutställning i hela unionen (FsUU 9/2005 rd — E

92/2005 rd). Det är välkommet att krigsmateriel framöver konkurrensutsätts på frivillig väg inom EU, eftersom det öppnar nya marknader även för den finska krigsmaterielindustrin.

Försvarspolitik och förvaltningen

Stabiliteten hos oss och i våra närområden har stärkts i och med att EU och Nato utvidgats och EU-integrationen fördjupats, konstaterar utskottet. Samtidigt bjuder den internationella situationen generellt på större utmaningar än tidigare, också ur finländsk synvinkel sett. Vår säkerhet dikteras allt mer av den militära men också den ekonomiska och politiska utvecklingen i världen.

Ända sedan 1995 då Finland blev medlem i EU har unionen varit vår främsta internationella referensram. De beslut EU tar på säkerhets- och försvarspolitikens område påverkar starkt belusten om Finlands deltagande i militär krishantering. Bland 2005 års stora säkerhets- och för-

svarspolitiska projekt i EU kan noteras att Europeiska försvarsbyrån inledde sin verksamhet och att arbetet på att utveckla gemensamma stridsenheter fortsatte. Det är utmärkt, menar utskottet, att Finland hållit sig väl framme i båda projekten. Vårt aktiva deltagande i utvecklingen av EU:s militära krishanteringskapacitet har väckt positiv genklang hos de övriga medlemsstaterna och därmed har också Finlands säkerhetsgaranterande roll stärkts i unionen. Förutom sitt engagemang i EU-samarbetet har Finland fortsatt i de Natoleda operationerna i Kosovo och Afghanistan. Utskottet tycker det är bra med ett balanserat deltagande i operationer med mandat från olika organisationer. Förenta Nationerna kan stödjas särskilt med stridsenheter från EU.

Med tanke på alla nya hotbilder bör försvarsmaktens militära kapacitet kunna användas för att stödja andra myndigheter med syftet att förebygga och avvärja icke militära hot och åtgärda konsekvenserna såväl här hemma som i förekommande fall utanför landets gränser. Enligt utskottets mening är det viktigt att försvarsförvaltningen har kapacitet att nära samarbeta med andra myndigheter på olika nivåer inom förvaltningen för att avvärja nya hot.

Arbetet på att utveckla försvarsförvaltningen fortsatte utgående från statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse från 2004. Redogörelsen drog upp riktlinjer för en revidering av försvarsmaktens lednings- och förvaltningssystem, för en omstrukturering och rationalisering av stödfunktionerna utifrån beställar-utförarmodellen. Försvarsministeriet har fattat de första besluten om omorganisering av funktionerna, och försvarsmakten har nu börjat omsätta dessa strategier i praktiken.

Det militära försvaret

Enligt inkommen utredning framskred försvarsmaktens utvecklingsprogram medstadels plan enligt 2005. En arkitektur finns utformad för försvarsmaktens integrerade spanings-, övervaknings- och ledningssystem. Försvarsgrenarna fortsatte med sina projekt för bättre slag- och prestationsförmåga. Arbetet på att förbättra för-

svarsmaktens internationella samverkansförmåga fortskred.

Målen för yt- och undervattensövervakningen av havsterritoriet uppnåddes fullt ut. Vid ingången av oktober 2005 infördes i anknytning till omstruktureringen centraliserad övervakning, vilket enligt information till utskottet tillfälligt sänkte nivån på övervakningen. I fråga om övervakningen av havsterritoriet kommer den målsatta nivån att uppnås sommaren 2006. När det gäller övervakningen av luftterritoriet höll tidsomfattningen och den territoriella täckningen en godtagbar nivå. Om vi vill upprätthålla ett trovärdigt försvar måste försvarsmakten såväl tidsmässigt som territoriellt övervaka havs- och luftterritoriet i adekvat omfattning. Vi behöver alltså fortsatt en högkvalitativ övervakning, menar utskottet.

Under repetitionsövningarna utbildades i runt 30 500 reservister (37 700 år 2004) under sammantaget ca 154 000 repetitionsövningsdygn (185 000 år 2004). Försvarsmakten ordnade också frivilliga repetitionsövningar där närapå 10 000 reservister utbildades. Utskottet ser ytterst allvarligt på att man räknar med att kunna utbilda bara 5 000 reservister under såväl 2006 som 2007, och hänvisar på denna punkt till sitt utlåtande om budgetpropositionen för 2006 (FsUU 7/2005 rd — RP 119/2005 rd). Utskottets bedömning är att en utbildningskvot på minst 30 000 reservister årligen är den hållbara nivå som borgar för ett trovärdigt försvar.

Försvarsmaktens befälsutbildningsreform (HE 18/2001 rd)

Riksdagen förutsatte den 15 maj 2001 att regeringen lämnar en utredning till försvarsutskottet om hur befälsutbildningsreformen utfallit och i synnerhet hur tillgången till kompetent personal påverkats när tillräcklig erfarenhet av det nya systemet finns att tillgå.

Utskottet har behandlat uttalandet i sina utlåtanden om 2002, 2003 och 2004 års åtgärdsberättelser (FsUU 1/2003 rd, FsUU 2/2004 rd, FsUU 6/2005 rd). Denna gång anser utskottet redogörelsen om befälsutbildningsreformen vara

korrekt. Detta i kombination med tidigare inkomna utredningar tillåter att uttalandet stryks.

Säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen (SRR 6/2004 rd — RSk 35/2004 rd)

Riksdagen förutsatte den 21 december 2004 att försvarsmakten handlar som en god arbetsgivare då den skär ner och omplacerar personalen enligt målen i redogörelsen och har som utgångspunkt att undvika uppsägningar och minimera åtgärdernas negativa effekter, och att de i redogörelsen ospecificerade rationaliseringarna inom försvarsmakten lämnas till de behöriga riksdagsutskottet för bedömning när det finns konkreta förslag om dem.

Utskottet konstaterar att uttalandet bör stå kvar, och vill på denna punkt också hänvisa till sitt utlåtande om omorganiseringen av Försvarsmaktens Materielverk (FsUU 3/2006 rd — MINU 4/2006 rd).

Riksdagen förutsatte vidare den 21 december 2004 att statsrådet vidtar åtgärder för att lägga upp en särskild strategi för att trygga den finländska försvarsindustrins framtid och att stats-

rådet tar in ett separat avsnitt om detta i sin nästa säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse.

Utskottet framhåller att uttalandet har fått ännu större tyngd efter att Europeiska försvarsbyrån inrättats och bör följaktligen stå kvar.

Försvarsmaktens verksamhet som arbetsgivare (RP 199/2005 rd — RSv 201/2005 rd)

Riksdagen förutsatte den 12 december 2005 att försvarsmakten också i fortsättningen agerar som en god arbetsgivare och principiellt förhåller sig positiv till anhänganden om förlängt anställningsförhållande med särskild hänsyn till fall där den intjänade pensionen understiger 60 procent.

Utskottet konstaterar att detta uttalande ska stå kvar.

Utlåtande

Försvarsutskottet föreslår

att grundlagsutskottet väger in det som anförts ovan.

Helsingfors den 8 juni 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kauko Juhantalo /cent
vordf. Jaakko Laakso /vänst
medl. Tarja Cronberg /gröna
Tony Halme /saf
Reijo Kallio /sd
Bjarne Kallis /kd
Saara Karhu /sd

Risto Kuisma /sd
Kalevi Lamminen /saml
Olli Nepponen /saml
Lauri Oinonen /cent
ers. Lasse Hautala /cent
Timo Seppälä /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Heikki Savola.